

Yeni dünya harbi karşısında Türkiye

Türkiyenin daha evvel davranarak Suriyeyi işgali tavsiyesi netice itibarile bizi düpedüz harbe karışmaya sevkeden bir düşüncedir

Zaten karışık olan Suriye ve Irak vaziyetleri Alman tayyare müdahaleleri daha ziyade karıştıktan sonra Türkiyenin cenub hududlarından dahi çevrilip çevrelenmesi ihtimaline karşı icabında Suriyeyi işgal ederek bu ihtimale meydan vermesini müdafaa eden bir fikir üzerinde ısrar olunduğunu görüyoruz. Bu fikri müdafaa edenler Suriyeyi fütuhat hürsile değil, bu komşu memleket ve milletini hürriyet ve istiklalini temin kasdile işgal edeceğimizi tasvir ediyorlar. Yani yeniden yeniye cepheleleri dünyayı kâfi derecede işgal etmekte olan harbe yeni bir cephe daha ilavesi tavsiye olunuyor. Eğer belli-belli alâkaların rıza ve muvafakatleriyle acınamışsa bu cephenin yalnız cenub hududlarımızı ihbar etmeyeceğini söylemeye hacet bile yoktur. Bu takdirde tavsiyenin ameli neticesi Türkiyenin yeni dünya harbine karışmasıdır.

Yeni dünya harbine karışalım mı? Bu suale cevap vermeden önce bu kadar muğlak ve hayati bir meseleyi sokakta mı halledelim, sualine cevap vermeden daha doğru olacağı zannediyoruz. Bu meselede uluorta ileri sürülen iddia, Türkiyede matbuat hürriyetinin kemalile mevcudiyetine itiraz götürmez bir delil teşkil edebilirse de harb ve sulh meselelerinde hürriyetin bu kadar basboş olmasına en büyük menfaatlere de tesadüf olunmaz sanırız. Hususile harb meselesinde harici siyaset, efkârı umumiyede zaruri bir vahdetin azami derecesini ister. Bunun tanzimini ise mes'uliyetini ihtimâl eden ve büyük işlerin icrazını mübir olduğu kadar işlerin icrazını da bilen hükümet temin eder. Hayati meseleler nezaketi haiz zamanlarda en azından fikirli gazete bu mevzu üzerinde neşriyat bulunmak için salâhiyetler resmi kaynaklardan herhalde iyi ve etraflı malumat almaya mecburdur.

Her yerde bu malumat almak mecburiyetini kanun çerçevesine sokmazlar. Geçen Umumi Harbe -kim bilir- belki şimdiki de- İngilterede mesele hükümetle matbuat -ama her çeşid matbuat- arasında zımmi, medeni ve vatanî bir anlaşmanın sarih denilecek kadar kat'î icablarına tevdi olunmuştur. Yazılması asgari ölçüde olabilecektir mevzuat üzerinde herşeyden önce matbuatla otoritenin anlaşılması karşılıklı bir mükelleftey haline konmuş ve bu prensip cezai tedbirlerle de teyid olunmuştur. Ya harb ilân olunmak için, ya harb ilân olduğuktan sonra mesele hususi fi'rinin hududunu aşarak bütün memleketle mal olacak bir mahiyet aldığından her iki şıkta memleketin en büyük silâhı olan efkârı umumiyeye vahdetini birinci derecede gözünde tutmak kaygısı bu zabıta zaruri kılar.

Fikrimize bu meselede hürriyetin bî-şerh ve bî-şartlı olarak varlığını sürdürmesi için ne kadar mahkûm olduğuna biliriz. Ne derecelere kadar kayıtsızdır, hangi hadlerde bağlıdır, bunu aynı menfaatlerle umumun aklı selimi tayin eder. Meselâ harbe tahli' eden vaziyetlerde hürriyetin yerini herkesin kolaylıkla takdir ettiği başka icablar kaim olur. Daıma düşünülüp hiç söylenmeyen meseleler vardır. Onlar üzerinde gönülleri bir olan insanların ağızlarını açmadan ve kalemlerini oynatmadan, kaçıyan sakit bir eda ile, gürül gürül konuşurlar.

Suriyenin muhtemel hâdiselere müs-takel sahne oluşu hesaba katılarak Türkiyenin daha evvel davranmak suretiyle burasını işgal etmesi tavsiyesi, eğer böyle bir hareket kat'î mahiyetli sağlam diplomatik istihzarata isfinad et-

Bugünkü siyasetimizde bir değişiklik olacaksa onu mucib sebeplerle birlikte salâhiyetli mes'ul makamların söylemesi muvafık ve lâzımdır

miyecekse, netice itibarile bizi düpedüz harbe karışmaya sevkeden bir düşüncedir. Bu takdirde Suriye halkını hürriyetine kavuşturacak olan bu âlicenab hareketimizin sahâsi yalnız Suriyeye ve cenub hududlarımızı münhasır kalmıyacağı, bizi böyle bir sergüzeşte sürüklemek isteyenler de pekâlâ biliciler sanırız. Dün Londra radyosunda harb vaziyeti üzerinde konuşan Türk spiker Türk emniyet sahalarının tehlikeye girdiğinden bahsediyor ve uzaktan görülecek memleketimizi kendi salâmetinin icab ettirdiği tedbirler üzerinde düşünmeye davet ederken bu mevzuada İstanbul'daki bazı nesriyat da mesned olarak kullanıyordu.

Demek ki bu yeni dünya harbi karşısındaki siyasetimizin değiştirilmesi isteniliyor. Bu yeni dünya harbi karşısındaki Türk siyaseti malumdur. Doğrudan doğruya Türk emniyet ve istiklalini ihlâl eden bir hareketle karşılaşıldıkça bu harbe karışmamak, fakat öyle bir ihtimâl karşı da bütün milletçe daima hudud ve hukukumuzu silâhla müdafaa hazır bulunmak siyaseti. Devlet ve halk bu siyaset üzerinde en açık bir anlayış ve en kat'î bir azimle ittifak etmiş bulunurken Suriyenin muhtemel vaziyetlerinden dolayı bu siyaseti terk ederek yerine bir başkasını ikame etmek teklifi en iptidâ mahzur olarak kendisinde efkârı umumiyeyi karıştırmak tehlikesini taşır.

Ve nihayet Türkiyenin bu harbe karışması için Suriyenin muhtemel akbepinde vesile bulunanlar bu hesaba bir efbakârı umumiyeye yaratmak üzere hürriyet prensiplerini mi ilâca ediyorlar? Hür de-ğiller mi, onlar söylerler, söylediklerinin kabul veya reddi başkalarına aiddir mi demek istiyorlar? Eğer öyle demek istiyorlarsa tabii yanlış iş görüyorlar. Memleketin harb siyaseti mes'ul ve milletçe mutemed hükümetine gene milletçe üzerinde ittifak edilmiş siyasetinden ibaret. Hürriyete ne kadar hüremekâr olursak olalım bu siyasetin karıştırmasına hak tanyamayız, ve bu yoldaki fazla gayretleri -aslında ne kadar saf ve samimi olurlarsa olsunlar- hürriyetin sulistimale gibi telâkki etmekten geri duramayız.

Suriyeyi işgal etmek suretille hürriyet ve istiklaline kavuşturmak tavsiyesine uyarak harbe girelim mi? Bu yolda hareket etmekte bulunabilir, yen ve istemiyen devletler bulunabilir. Suriyeyi işgal etmek için başta Fransa ile harb haline geçmek lâzımdır. Böyle bir harbin muhtemel müteakib ihlâlâtını da elbet hesaba katmalıyız. Halbuki şimdiki kadar çok sarf olan Türk siyaseti bütün salâbet ve kuvvetini sergüzeşt vaziyetine düşmemekte bulunmuştur. Biz yalnız Suriye meselesini değil, ondan daha ehemmiyetli olan daha pek çok meseleleri görüyor ve biliyoruz. Dünya işleri, iclerinde Türkiye de bulunan pek çok memleketler için bir demir leblebi halindedir. Biz kuvvetlerimiz kendi varlığımızın salâmet ve istiklalî noktasında toplamış bulunuyor-

ruz. Ve ancak böylelikle kendimize ve herkese faydalı olacağımız kanaatini din olduğu gibi bugün de muhafaza ediyoruz.

Eğer bu siyasette bir değişiklik olacaksa onu mucib sebeplerle birlikte salâhiyetli mes'ul makamların söylemesi muvafık ve lâzımdır.

Bir Fransız hava filosu İngiliz kuvvetlerine iltihak etti

YUNUS NADI

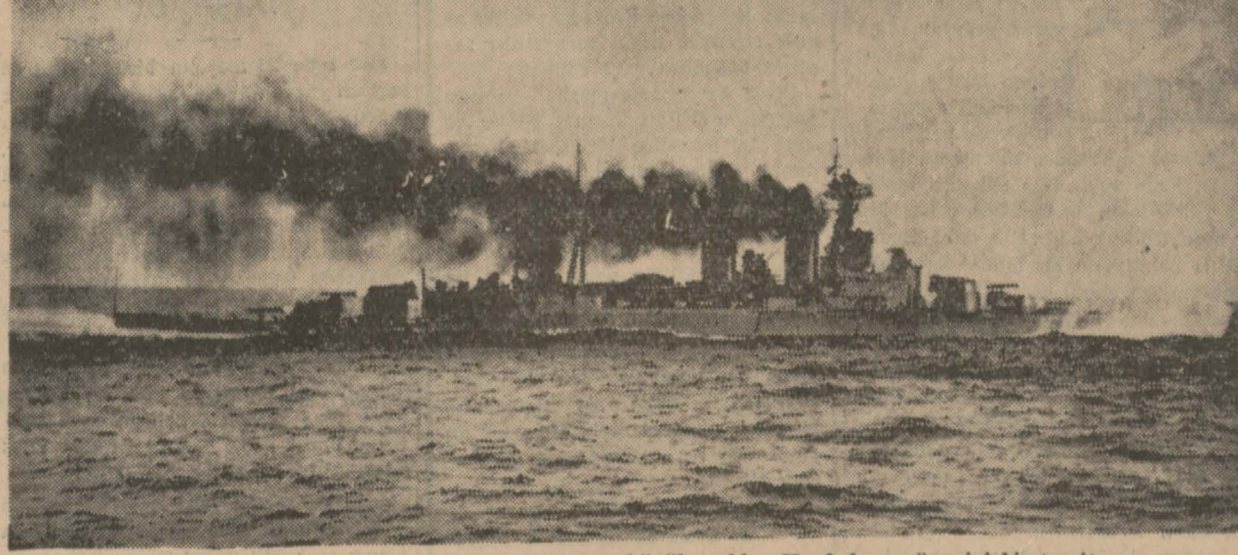

Yunus Nadi'nin, İngiliz zabıtlarına teslim edilmiş bulunan İtalyanların Habeş vâli ve kumandanı Dük d'Aosta

Habeşistanda yeniden birçok yerler alındı

Cenubda İtalyanların 50 bin kişilik kuvveti çevriliyor

Londra 24 (a.a.) - Habeşistandaki vaziyet hakkında yapılan beyanata göre, Selaslamanna'nın 40 kilometre şimali garbisinde kâin Gelute kasabası şiddetli muharebelerden sonra ve düşmanın tanklarla yaptığı bir mukabil hücum (Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Cephaneliğinin infilâkile batan, dünyanın en büyük zırhlısı Hood koca cüssesini bir torpido kadar küçük gösteren son sür'atle seyredirken

Suriye - Irak hududu kapatıldı

Fransız deniz subayları da Filistine geçti

Beyrut 24 (a.a.) - Suriye - Filistin hududu Fransız makamları tarafından kapatılmıştır.

Hür Fransızlara iltihak eden Fransız bahriye subayları

Londra 24 (a.a.) - Suriyeden pek az malumat gelmekte ise de yüksek Fransız deniz subaylarının hür Fransızlara iltihak ettikleri anlaşılmaktadır.

Bir tayyare filostu Filistine

Kahire 24 (a.a.) - Hür Fransız garb radyosu, Glen - Martin tipinde Fransız tayyarelerinden mükrekib bir filonun, Suriyeden gelecekte Filistinde İngiliz hava kuvvetlerinin bir tayyare meydanına yer imiş olduğunu bildir- mektedir.

General de Gaulle karargâhının tebliği

Londra 24 (a.a.) - General de Gaulle'in umumi karargâhı tarafından neşredilen deklarasyona şöyle denilmektedir:

"Vişi hükümetini Hitler'in bir kuklası ve Fransa için Quisling'leri olarak telâkki ediyoruz. Buna binaen İngiltere hükümeti Fransız Quisling'lerinin faaliyetini akim bırakmak üzere althab bütün tedbirleri tasvir ediyoruz ve Fransız milletinin de İngiliz hükümeti tarafından müsterek menfaatinin müdafaa için lüzumlu görülecek bütün icraatı iyi karşılayacağına itimadımız vardır."

Fransada de Gaulle'cüler mahkûm ediliyor

Clermont Ferrand 24 (a.a.) - On üçüncü askeri müntaka harb divanı asi subaylardan iki kişiyi gayaben idama, üç subayı 20 sene, üç küçük subayı da 5 sene hapse mahkûm etmiştir. Bu hükümler de gayaben verilmiştir.

Mahkûmların askeri rütbelerinin ref- tansızlaştırılması (Arkası sahife 5 sütun 3 te)

Giritte kanlı muharebeler oluyor

Kandiye ve Resmo paraşütçülerden temizlendi

Almanlar, ellerinde bulunan Malemi hava meydanına top da indirdiler

Beyrut 24 (a.a.) - Suriye - Filistin hududu Fransız makamları tarafından kapatılmıştır.

Hür Fransızlara iltihak eden Fransız bahriye subayları

Londra 24 (a.a.) - Suriyeden pek az malumat gelmekte ise de yüksek Fransız deniz subaylarının hür Fransızlara iltihak ettikleri anlaşılmaktadır.

Bir tayyare filostu Filistine

Kahire 24 (a.a.) - Hür Fransız garb radyosu, Glen - Martin tipinde Fransız tayyarelerinden mükrekib bir filonun, Suriyeden gelecekte Filistinde İngiliz hava kuvvetlerinin bir tayyare meydanına yer imiş olduğunu bildir- mektedir.

General de Gaulle karargâhının tebliği

Londra 24 (a.a.) - General de Gaulle'in umumi karargâhı tarafından neşredilen deklarasyona şöyle denilmektedir:

"Vişi hükümetini Hitler'in bir kuklası ve Fransa için Quisling'leri olarak telâkki ediyoruz. Buna binaen İngiltere hükümeti Fransız Quisling'lerinin faaliyetini akim bırakmak üzere althab bütün tedbirleri tasvir ediyoruz ve Fransız milletinin de İngiliz hükümeti tarafından müsterek menfaatinin müdafaa için lüzumlu görülecek bütün icraatı iyi karşılayacağına itimadımız vardır."

Fransada de Gaulle'cüler mahkûm ediliyor

Clermont Ferrand 24 (a.a.) - On üçüncü askeri müntaka harb divanı asi subaylardan iki kişiyi gayaben idama, üç subayı 20 sene, üç küçük subayı da 5 sene hapse mahkûm etmiştir. Bu hükümler de gayaben verilmiştir.

Mahkûmların askeri rütbelerinin ref- tansızlaştırılması (Arkası sahife 5 sütun 3 te)

Yunanistanda mütefrik ordusu kumandanı General Freyberg

Kahire 24 (a.a.) - İngiliz Ortasark Başkumandanlığının tebliği: Almanlar Giritteki kut'alarının takviyesi için dün azimli gayretler sarfetmişlerdir. Kandiye ve Resmo'da havadan indirilen paraşütçüler kat'î surette temizlenmiştir. Daha uzak müntakalara indirilen paraşütçüler de Yunanlıların muzaheretle temizlen- mektedir. Malemi ve civarında şiddetli bir mücadeleye devam edilmektedir. Almanlar bidayette tuttukları yeri geniş letmek için esaslı gayretlerini burada sarfetmişlerdir. Pike bombardıman tay-

Eski Naib Filistinden Iraka döndü

Birçok kabileler Emir Abdülilâha taraftar...

Londra 24 (a.a.) - Salâhiyetli bir kay- naktan haber alındığına göre, Kral Na- İbî Abdülilâh Irak arzalıne girmiştir. Yakında bir hükümet teşkil edeceği zannedilmektedir.

Naibe taraftar olan şeyhler

Londra 24 (a.a.) - Irak Naibi eski Başvekili, müessesil olarak Basraya gön- dermiştir. Irak Naibine sadakatlerini bildiren şeyhler arasında Anara ve Ma- sariya müntakalarının maruf şeyhleri de bulunmaktadır. Bahreyndeki Irak cema- atı Naibe bir telgraf çekerek sadakat - letirini arz etmişler ve İsmail Rasid Âli ile taraftarlarının elinden kurtulmasını istemişlerdir.

Fransızlar Rasid Âliye silâh gönderiyorlar

Londra 24 (a.a.) - Suriyedeki Fransız makamlarının Rasid Âli kuvvetlerine harb malzemesi gönderdikleri haberi Londrada büyük bir infiale karşılın - mıştır.

Beğdad ve Kerkükte harb hali ilân edildi

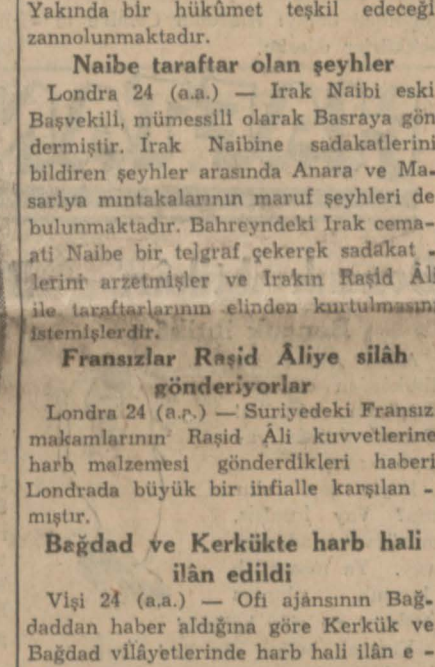
Vişi 24 (a.a.) - Oh ajansının Bağ- daddan haber aldığına göre Kerkük ve Beğdad vilâyetlerinde harb hali ilân e - dilmiştir.

Falluja tekrar İngilizlerin elinde

Kahire 24 (a.a.) - İngiliz hava kuv- vetleri Ortasark umumi karargâhının Irak hareketi hakkında dün akşam (Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Falluja şehrini İngiliz kıtaatı tekrar geri aldı

Londra 24 (a.a.) - İngiliz hava kuv- vetleri Ortasark umumi karargâhının Irak hareketi hakkında dün akşam (Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Irakın şimdiki Başvekili Rasid Âli Geylani

Kahire 24 (a.a.) - İngiliz hava kuv- vetleri Ortasark umumi karargâhının Irak hareketi hakkında dün akşam (Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Groenland önlerinde İngiliz ve Alman donanmaları karşılaştı

İngilizlerin 42 bin tonluk Hood zırhlısı, cephaneliğine bir isabet alarak battı

Alman filosundan Bismark dretnotu hasara uğradı. Muharebe devam ediyor

Londra 24 (a.a.) - Amirallik da- ıresi tarafından neşredilen resmi bir tebliğde şöyle denilmektedir:

"İngiltere bahri kuvvetleri bu sabah erkenden Groenland açıklarında arala- rında Bismark zırhlısı da bulunan Alman deniz kuvvetlerini önlemişlerdir. Düşmana yapılan taarruz esnasında Vis Amiral Holland'ın bayrağını taşıyan Hood zırhlısının barut mahzenine talihsizlikle bir isabet vaki olmuş ve zırhlı infilâk etmiştir. Bismark zırhlı- sında hasarlar vukubulmuştur. Düşma- nın takibi devam etmektedir. Hood zırhlısı mürettebatından ancak pek az zammı kurtulabilmiş olmasından korkul- maktadır."

Hood zırhlısı hakkında malumat (Cumhuriyet - 1918 de denize in- dirilen Hood zırhlısı dünyanın en bü- yük harb gemisi idi. 42 bin 100 ton hacminde olan zırhlının tülü 262 me- tre 31 santimetreye baliğ bulunuyordu. 151 bin beygir kuvvetine malik bulu- nan Hood zırhlısı başlıca 8 adet 381/42 lik, 12 adet 140/50 lik, 4 adet 102/45 lik, 4 adet 47 lik toprakla mücehhez bulunuyordu ve mürettebatı 1341 kişi- den mükrekibdi.)

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Muğlada şiddetli zelzeleler

Sarsıntılar devam ediyor, halk evlerini terketti

Bazı köylerde hasarat oldu

Muğla 24 (a.a.) - Dün geceyarısına doğru başlayan yer sarsıntıları seyrek fasialarla devam ediyor. Şehir yeni ve eski su tesisatı harab olmuştur. Üç saatlik mesafede Oyuklu dağında da şiddetli yer sarsıntıları olmuş, bazı köylerde hasarat vuku bulmuştur. Muğla halkı kâmilen evlerini boşalt- mış, sokaklara, meydanlara dökülmüş- tür.

Denizli 24 (a.a.) - Dün saat 22.55 de 50 saniye kadar süren oldukça kuvvetli bir zelzele olmuştur. Hasarat yoktur. Bundan başka bir kuvvetli, diğeri hafif olmak üzere 6 yer sarsıntısı daha olmuştur.

Renkli harita serimiz ASYA HARİTASI

Bugün 6 ncı sahifede

Tabesistanda İtalyanlardan alınan esirlerden bir kafile

Bugünkü harb karşısında Asya milletleri

Yazan: **Emekli general H. Emir Erkilet**

Dünya kut'alarının en büyüğü ve en çok meskûn olan Asyanın, dört yıla yakın bir zamandanberi, doğusunda ü- lüm ve tahrib ateşleri saçan harb, şimdî onun batsına da bir kol salmış bulun- maktadır.

Ön Asya harbi, Irak hükümetinin, hâ- mi devlet olan İngiltereye karşı bir ku- yam ve isyanı şeklinde başlamış bulu- yorsa da, üçüncülerin müdahaleleriyle gittikçe genişlemektedir. Nitekim bazı kuvlemler daha şimdiden Suriyeyi yan- gına katacak gibi görünmektedir.

Giridde cereyan eden çok şiddetli ve çok kanlı muharebeler, Almanların le-

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Birkaç söz Tarih sevgisi

Tarih, bütün surları çözen bir tilsimdir. Etrafı- mızda olup bittiğini hissettiğimiz nice hâdiseler vardır ki bugün bize bir muamma gibi görünürler. Onları ekseriya anlayamayız ve anlamayınca da kendi oluşumunu izahatın âciz kalırız.

Zaman, mekân ve bu iki mefhum doğrudan doğruya bağlı olan hayat, ölçüsünü hiç bir vakit bulamayacağımız bir sür'atle yarına doğru akarken, içinde yaşadığımız hâdiselere objektif bir görüşle nüfuz etmek şüphesiz mümkün değildir. Hiç bir devrin kendini anlayamaması ve toplu bir halde kendini yarına anlatamaması bundandır.

Dün ölmüştür. Dünkü hayatta beraber, dünkü Zaman ve dünkü Mekân da donmuş, kalblaşmış- tır. Tarih, bu müstehasenin üzerine eğilir, vesikaları dikkatle ve bitaraflıkla tetkik eder. Hâdiseleri ayık- lar, tasnif eder; onların birbirleriyle olan münase- belerini mantığın şaşmaz ölçüsüne vurur.

Biz, dünü böyle öğreniyoruz. Yarın da bizi böyle öğrenecek.

Tarih, yalnız surları çözen bir tilsim değil, aynı zamanda müfrik bir annedir. Bize dünümüzü süs- lemeden, mübalâğaya kaçmadan, olduğu gibi öğ- retirken, içimizi sönüz bir sevgi ile doldurur. Kö- künü geçmişimizin derinliklerine daldırın bu büyük sevgi, membaından fıskıran bir akar suya benzer. Bir an durmaksızın zaruri bir istiyakla uzandığı ücuz bucağız mavi deniz bizim yanımız, bizim istikbalimizdir.

Fakat, müfrik bir anne olan tarih, hassas bir sevgiliden de farkındır. Onu öğrenmek, daima onunla meşgul olmak, bir olsun onu hissetme- memek lâzımdır.

Aksi takdirde bizi yalnız bırakır. Ve biz, ölçü- sünü hiç bir vakit bulamayacağımız bir sür'atle za- man ve mekân içinde mukadde, seyahatimizi ya- parken, karanlıktaki kalırız.

Surları çözen bir tilsim, müfrik bir anne, bir sevgili olan tarih, hepsinden önce cemiyetin içinî aydınlatan bir ışıktır.

N.

MÜLÂHAZALAR

Mühendis ihtiyacı

Biz bunu tetkik ederken imar ve endüstri işlerinin bütün unsurlarını kasetmiş oluyoruz

Yazan:

Prof. Salih Murad

Bundan bir ay kadar evvel Alieddin Cemil'in Cumhuriyet'te neşrolunan bir yazısında memlekette mühendis azlığı meselesini halâletmek üzere yüksek mühendis mektebine giriş imtihanlarını kaldırarak çok talebe almağı teklif etmişti. Bundan evvel çıkan iki yazımızda bunun doğru olmadığını bildirmiştik. Mekteb kaplarını, seçim imtihanı yapmayarak, talebeye açmış olsak bu mektebin birinci sınıf imtihanlarında talebenin yüzde 50 sinden fazlası sıfta kalır. Bu takdirde bu kadar talebe bir sene anafora kürek çekmiş olacağı gibi biz de beyhude meşgul oluruz. Bu yüzden müstaid talebenin randımanı düşer. Çünkü sınıf pek gayri mütecanis olur. Böyle mütecanis olmayan sınıflarda üstüda talebelerin fazla istifa edemeyeceği aşikârdır. Halbuki cemiyetin bu işlerde başlıca vazifesi randımanı yükseltmek, kemiyetinden ziyade keyfiyeti ehemmiyet vermektir. Bilhassa, demokrasinin vazifelerinden biri fakir ve zeki talebeyi korumak ve yükseltmektir. İşte bu bakımdan seçim imtihanları hem talebe, ve hem de cemiyetin menfaatleri bakımından pek faydalıdır.

Dahası var. Mekteb kaplarını ise mezunlarına açıp birinci sınıfa 500 talebe aldığımızı faredersek bakımız ne olur. Evvelce de arzettığımız gibi Mühendis mektebi bir ilim, daha doğrusu bir fen müessesesidir. Bu müessesede laboratuvarlar, resim ve tabrikata fazla ehemmiyet verilir. Her talebenin muayyen miktarda laboratuvar ve tabrikat mesaisi düşer. Haydi, kurlar için 500 talebeyi alacak anfiler yapılmaz. Fakat tabrikat ve laboratuvarlar için ne yapacağız. Bu işler için sınıfın en aşağı 10 gruba ayrılmak lâzım. Bunlar için üçer saat laboratuvar saatinden haftada 30 saat laboratuvar mesaisi koymalıyız. Bu gün fizik zümresinin kadrosu 7 İken o zaman 20 yi bulur. Hele resim dersleri için 30 kişilik bir kadro lâzım. Bu kadroyu temin etmek imkânsız gibi. Etsek bile temin edilecek kâra nazaran fazla masraflı olur. Hasılı muhtelif cepheleden bu noktadan tabrikat kabiliyeti olmadığımız görülür.

Burada düşünülecek mühim bir nokta var. Memlekette mühendis azlığından şikâyet ettiğimiz zaman, bir mühendislik âlemine giren bütün mühendisleri kastediyoruz. Yoksa yüksek mühendis azlığını değil. Mühendislik daha doğrusu imar ve endüstri işlerinin unsurları ordu unsurlarına benzer. Nasıl orduda mahrut usulü cari ise de işde de aynen böyledir. Öyle bir ordu tasavvur edelim.

Radyo aboneleri Hazirandan itibaren senelik abone ücretlerinin tahsiline başlanıyor

Radyo aboneleri, her sene olduğu gibi bu sene de hazirandan itibaren, on liradan ibaret olan abone ücretlerini posta idaresine yatıracaklardır.

Haziran ayı zarfında ödemeyenlerden bu para, yüzde yirmi fazlasıyla tahsil edilecektir. Borçlarını 15 ağustos tarihine kadar tediye etmemiş olan abonelere birer ihbarname gönderilerek bir mihlet verilecektir. Bu mihlet zarfında da borçlarını ödemeyenlerin ruhsatnameleri geri alınacağı gibi kendileri de mahkemeye verilecektir.

Vaziyet dolayısıyla, İstanbul terketmiş olan abonelelerin istinace: Bunlar hakkında posta idaresine şimdiki kadar herhangi bir tedbir yapılmamıştır.

Radyo makinelirini beraberlerinde götürmeyenler bunları, buradaki mütevelliler vasıtasıyla posta idaresine gönderip mühürlemek hakkını haizdirler. Evvelce olduğu gibi radyolarını mühürletenlere abone parası alınmayacaktır.

Maamafih, ortada mevcut hususî vaziyet dolayısıyla, Radyo İdaresinin abone bedellerinin tahsil şekli hakkında yeni bir izahatta bulunması beklenmektedir.

SEHIR ISLARI

Medreseler tamir ediyor

Belediye, hususî idarelere devredilmiş olan medreselerin tamir ve tanzimi için bir program hazırlamıştır. Bundan ilâz olarak Üniversite talebe Yurdu itihaz edilecek olan Fatih medreseleri tamir edilmektedir. Diğer medreselerden bir kısmı çocuk kütüphanesi veya ilk mekteb itihaz edilecektir. Bu medreselerin şimdiki kadar pek çok ihmale maruz kaldığı görülmüş ve temizlenmesinde müskülâtla karşılanmıştır. Hatta bunların üzerlerinde bir kaç metre yüksek yabani ağaçlara tesadüf edilmiştir.

Toztoparan - Kasımpaşa arası açılıyor

Belediye, Toztoparandan Kasımpaşa doğru olan boş sahayı teşhir edecektir. Yalnız burasının Kasımpaşa doğru kademe kademe doldurulması mevzuu bahsalmışsa da yapılan tekliflerde bunun için en az 100.000 lira-lık toprak nakline lüzum olduğu anlaşılmıştır. Bu sebeble doldurulmayarak buraya muhtelif cinste ağaç dikilmesi kararlaştırılmıştır. Buna ald planları saray bahçeleri mütehasası tarafından hazırlanmaktadır.

Doğru değil mi?

Şehidlik mevkiinin imarı işi biraz hızlandırılmalıdır!

Veznelerde 16 mart kahramanlarının şehid edildiği yerde bir park yapılması için Belediyemizin verdiği karar çok yerinde idi. Bu muntakada epeyi zamandanberi yapılmakta olan istilâk müameleleri bitmiş ve toprağın tesviye edilmesine başlanmıştır. Fakat son zamanlarda her nedense orada pek az amelce çalışıyor. Hatta bazı günler faaliyet bûsbütün tatil ediliyor.

Böyle bir ihmale maruz kalması neticesi, etraftan atılan çöpler ve saire bu havalide biriktirmekte, caddeinin yanında çirkin bir manzara teşkil etmekte, civardaki evler de vaziyetten müteessir olmaktadır. Fakat meselenin daha ehemmiyetli noktası, şehidliğin uzun müddet bu şekilde bırakılmasının, ulvi kahramanların hatırasıyla bir tezaud vücutte getirmesidir. Binaenaleyh, alâkadarların oradaki imar işini hızlandırarak yukarıda saydığımız maddeli ve manevel mahzurları bir an evvel ortadan kaldırmaları icab eder, diyoruz.

Doğru değil mi?

Un tasarrufu

Francala unu da 101 çuvaldan 20 ye indirildi

Dünden itibaren ekmeğin 950 gram olmak üzere imal edilmiştir. Fırından alınan unumelerin yeni çeşniye uygun olup olmadığı tetkik edilmek üzere kimyahaneye gönderilmiştir. Ekmeğin 950 gram fakat edilebilir eskiye kadar imal edilmiş üzerine İstanbul verilen unun mühim miktarda tasarruf temin edilmiştir.

Dünya vaziyetinin bugünkü şeklini nazarı dikkate alan hükümetimiz, un sarfiyatında tasarrufa ehemmiyet vermiş ve francalın ancak hastane ihtiyacıyla karşılanacak kadar imal edilmesini Belediyeye emretmiştir. Bu sebeble evvelce verilmekte olan 101 çuval francalılık unun 20 çuvala indirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu unlar da hastanelere francala vermediği tahhüd etmiş olan fırıncılara verilecektir. Hastanelerle ilgili francala temin edilecektir. Kezalik bisküvi, makarna ve saire gibi unlu mevad imal edenlere tevzi edilen un miktarı da azaltılmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Türk Borcu tahvilleri

1933 - 34 senelerinin tediyaı Ankara ve İstanbulda yarın başlıyor

Her sene 25 mayısta birinci tediyesi yapılan yüzde 7,5 faizli 1933 ve 1934 Türk borcu tahvillerinin tediyaı yarından itibaren her zamanında yapılacaktır. Hükümetimiz bu suretle tahhüdünü mevcut vaziyetlere rağmen gene vakitinde yerine getirmektedir. Yalnız vaziyeti hazır dolayısıyla tediyaı İstanbul ve Ankara'da yapılacaktır. Tediyaı Cumhuriyet Merkez, Osmanlı Bankalarıyla Döviz Bankı yapacaktır.

Verilen karara göre 1933 Türk borcu tahvillerinin her üç kısmına aid tranş farkı gözetilmeksizin beher kupon mukabil 0,7346 dolar mukabil 0,9491 Türk lirası tediye olunacaktır.

1934 ikinci sıra Türk borcu tahvilleri için ise yalnız İstanbulda 18,75 Fransız franga mukabil 0,5519 Türk lirası tediye olunacaktır.

1934 ikinci sıra tahvillerinin kontenjanına dahil ve 25 mayısta vadesi gelmiş olan kuponların Türk lirasıyla karşılığı Osmanlı Bankasına Maliye Vekâletince yatırılmıştır. Ancak bunların tranşfer ve tediye tarza hakkındaki alâkadar makamlar nezdinde girişilen teşebbüsler henüz intac edilmemiş olduğundan hâmillere zarurî olarak tediyaı zamanında yapılmayacaktır. Fakat «C» kontenjanı tahvillerinin tediyesi için tertibat alınmıştır.

IKTISAD

Çorab makineleri damgalanıyor

Mintaka İktisad müdürlüğüne verilen karar mucibince çorab makinelerinin sabit numularının damgalanması ve numaralanması işi başlanacaktır. Numaralanma işi Çoracılık Kooperatifinde ve İktisad müdürlüğü memurları önünde yapılacaktır.

Altın fiatları düşüyor

Altın fiatları yeniden düşmeğe başlamıştır. Dün, Reşadiye altını 27, beşbirderde 120 lira ve 24 ayar külçe altının gramı 340 kuruştur.

Katil Ali Özdemir dün tevkiif edildi

İki kızını kanına giren canı, sarhoş olduğunu, sevgilisi kaçınca kendini kaybettğini söylüyor

Katil Ali Özdemir dün Adliyenin çıkarken

Fatihte çarşamba gecesi işlenen cinayetin suçlusu Beyoğlu mürettebatından polis Ali Özdemir, vak'ayı müteakib kaçmıştı. Ali Özdemir, dün sabah saat on buçukta İstanbul Adliye dairesine gelmiş, müddeiumumilik muavinler odasına girmiş ve hüviyetini anlatarak, teslim olduğunu söylemiştir. Adliye sivil giyimmiş gelen suçlu, tabancasını birlikte getirmiş, müddeiumumillğe vermiştir. Müddeiumumillğe ifadesi alınıp haklarında dosya hazırlanarak, dördüncü sorğu hâkimliğine gönderilmiştir. Dördüncü sorğu hâkimi Süreyya Malkoç, Ali Özdemir'i sorguya çekmiş ve hakkında tevkiif müzakeresi başlamıştır. Diğer taraftan, suçluğun aklı ve ruhi vaziyetine dair Adli Tıp raporu alınmasına lüzum görülmüştür. Ali Özdemir, Adli Tıp müessesesinde müşahede altına alınmıştır.

Şimdi Ankara'da bulunan bir kadımla evli ve iki çocuklu olduğu anlaşılan suçlu Ali Özdemir, bir taraftan da Hayrînin ile nişanlanmış, bu kız nikâhnaması üzere karısı aleyhine boşanma davası açmıştır. Kendisi Ankara'dan İstanbul

geldikten sonra, bir yandan bu davayı takib ediyor, bir yandan da Hayrînişanına: «Ondan boşanma sen nikâhlayacağım» diye verdiği teminatı tekrarluyormuş. Suçlu, dün cinayet etrafında şöyle demiştir:

« Ben, bu kıza yakın olmak maksadıyla karımın yanından uzaklaşarak buraya geldiğim ve yerleştiğim halde, boşanma davasının uzadığı bahanelle gitgide bendem yüz çeviriyordu. Son zamanlarda bûsbütün surat astı. Ben kendisini çıldırması sevliyordum. O gün, Hayrînişan'ı düşünce düşünce 55 lik bir şişe rakı içtim ve evine gittim. Kız, yüzüğü geriyeye verip, aramızdaki nişanı bozarak istedi. Bunun üzerine hiddetle evden çıktım, ama civardın uzaklaşmadım. Tekrar döndüğümde, Hayrînişan'a, beni görür görünmez kaçmağa kalktı. Kendisini kovaladım. O arada kendimi kaybettüğümde, artık ne yaptığımı, ne olup bittiğini bilemiyordum. Başka hiç bir şeyin farkında değilim! »

Suçlu, Hayrînişan'ı öldürmeği tasarrufladığını, Hayrînişan'ın arkadaşları Şül râm'da herhalde kazaan vurulduğunu müdafaa edince, Gene ifadesine göre, kaçtıktan sonra yangın yerlerinde dolmuş, oralarda ve daha başka bazı yerlerde saklanmıştı. Bir kat köstüm satın alarak sirtındaki elbiseyi değiştirmiş, bunları giymiştir. Çıkarıldığı elbiseyi de Sarayburnu civarından denize atmıştır.

Suçluğun cinayeti işledikten teslim olmasına karar aradan fazla zaman geçtiğinden, derhal mahkemeye verilecek ağır cezalı meşhud suç olmak üzere muhakemesine başlanmıştır. Adli takibat, umumî hükümlere göre yürütülecektir. Suçluğun, cinayeti işlerken sarhoş olduğu şeklinde müdafaaasının doğruluk derecesini muayene ile tayin de, kendisi vak'ayı müteakib ele geçmediğinden, mümkün olamamıştır.

İçki satılan yerlerde...

Belediye içki fiatlarını birer miktar daha yükseltmeğe karar verdi

Belediye İktisad müdürlüğü umumî surette içkili mahaller için yeni bir tarif hazırlayarak daimî encümenine vermiştir. Bu yeni tarif dükkanların masraflarının arttığını gözönünde tutarak bazı içkili mahallerde içki tariflerinin teyidini kabul etmektedir. Bilhassa küçüğü içki şişeleri için konulan fiyat yüzde yirmi beş nispetinde artırılmıştır.

Bunlardan maada geçen sene mesire mahallerindeki kahvehlerin, tarifelerinde fakat fiyatın beş kuruş gibi az bir tarifeyle tabii tutulmaları yüzünden zarar ettikleri hesablarını tetkikinden anlaşılabilmektedir. Bu fiyatlarda bir miktar yükseltildiği gibi bazı içkili lokanta ve kazınlolar Belediyeye müracaatla yanlarındaki diğer lokanta ve kazınlolar nazaran kendi sınıflarının aşağı tayin edilmesinden şikâyet etmişlerdir. Yapılan tetkiklerde bunlardan da haklı görülenlerin sınıfları yükseltilmiştir.

Nafia Vekili Trakyadan döndü

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden yarım milyon lira-lık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda Almanya ve Finlandyaya tütün, Almanya'ya bakla, Rumanya'ya zeytin ve İsviçreye susam ihracat olmuştur.

İhtikârın suntuurlusu!

Depo ettiği kahvelere kurdlu kuru bakla karıştırmış!

Eminönü meydanında Balıkpazarı ağzında kahvelci Filiboslu elinde kahveleri satmaktan ve saklamaktan Fiat Murakabe Bürosunca adliyeye gönderilmiştir. Filiboslu'da yakalanan kahvelerinin Belediye Şihhat müdürlüğüne yaptırılan tahliinden bu kahvelere karırlanmış ve öğütülmüş kurdlu kuru bakla karıştırdığı ve bunların da sikhate mızur olduğu sabit olmuştur. Filiboslu'yu bu cürümden de adliyeyle verilecektir.

Nafia Vekili Trakyadan döndü

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Küçük hikâye

Bobi ile Tomi

Nerime şaşkın, kocasına baktı. Ne demek istiyor, hangi hayvandan bahsediyordu?

Rasim devamla: «Me'lun Bobil Elli İhra para say. Beş dakika keçmeden kudursun, bir beş dakika sonra da Beni isırsın! Bu ne şaşın yahu!»

Kocasının hilesini anlatan Nerime, ciddiyetini bozmadı. Acıyan bir kadın sefkatiyle onu teselliyeye çalıştı: «Hakkın var Rasimciğim! dedi, talihsizlik de bu kadar olur. Fakat ne yapalım canım sağ olsun. Kuduzun tedavisiz kabilidir. Hiç üzülmeye. Bir kaç güneden sonra bir şeyin kalmaz.»

«Nericiğim böyle deme. Ben vakti geçmiş olmasından korkuyorum.»

Tren Çukurhisarda durdu: Ufacık bir nahiyeye.

Yaşlı kadın; tren bindikleri zaman, kızlarına: «Babanız bizi Arlıfyede karışılacak» dediği halde üçü de; Eskişehirden 24 dakika çeken, şu küçük istasyonda alelacele eşyalarını topallayarak indiler ve karantika kayboldular.

Tren tekrar yola düzeldi.

On beş dakika geç geçmez Rasim, yokuş arkadaslarının dikkatini celbigin öksürükten sonra alt çenesini üst çenesine şiddetle çarpmışa başladı. Nerime telaşla zavallı kocasına, ne olduğunu soruyor, Rasim de: «Bilmen... Bilmen... diyor, şimdiki kadar hiç başıma gelmiş bir şeyler oluyor bana. Fena halde dışırlım kamaşıyor, dış etlerim sancıyor. Çenerimi tutuyorum bir türlü...»

«Kendine gel Rasimciğim, biraz sakın ol canım!»

«Sakin mi oluyum? Tuhaf söylüyor. Sen ne çektiğimin farkında değilsin galiba?.. Aman yarabâki. Çabuk ha-

Vali muavini Ahmed...

Vali muavini Ahmed... midirürlüğüne... tivaclarını tetkik etmek üzere ve Çorlu'ya gitmiştir.

Avanüvâzî...

Avanüvâzî... Meccanî vâsıtâ ile... Meccanî vâsıtâ ile... Meccanî vâsıtâ ile...

Abone şerhâli

Abone şerhâli... Senelik 150 kuruş... Üç aylık 50 kuruş... Bir aylık 15 kuruş.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve nesredilmiş edilmemiş evrak ve zivandan meşvurî kabul edilmez.

Abone şerhâli

Abone şerhâli... Senelik 150 kuruş... Üç aylık 50 kuruş... Bir aylık 15 kuruş.

Dikkat

Dikkat... Gazetemize gönderilen evrak ve nesredilmiş edilmemiş evrak ve zivandan meşvurî kabul edilmez.

Dikkat

Dikkat... Gazetemize gönderilen evrak ve nesredilmiş edilmemiş evrak ve zivandan meşvurî kabul edilmez.

Yazan: BURHAN FELEK

atılıyor zaten. Sonra Suriye... Arkadan Irak, daha sonra Hind, Hindice sonra Singapur. Bu işleri senden iyi anlarım. Benim coğrafyam kuvvetlidir. Bir taraftan da Girdiden Bingaziye, oradan Mısra... Mısra'dan Habeş, oradan sonra Kap... Altın madenleri... Aaaa... Bu vapura da ne oldu?

— Hiç, ne olacak, dosdoğru gidiyor.

— Ben neredeyim yahu?

— Nerede olacağın be birader! Moda açıklarında...

— Eyvah, yanlış binmişim...

— Neden?

— Ayol ben Kadıköyüne gidecektim. Nasıl oldu da... Hay Allah cesasını ver... Ben şimdiki ne yapacağım. Bu vapur nereye gidiyor.

— Heybeliye...

— Vah vah vah! Kadıköyünde de vavam da vardı...

— Zararı yok yahu! Adadan adaya atlayıverirsin...

— Bırak alay... Ben şimdiki ne yapayım... Hay Allah belâsını versin.

— Senin coğrafyan kuvvetlidir, bir garesini bulursun!

Numaralı vapurlar...

Buna vapur numaraları da diyebiliriz. Lâkin acele etmeyin! Bu vapur numaraları, bacadaki numaralar değil, vapurun içindeki numaralardır. Geçende (Vâ - Nû) arkadaşımız bir vapur kamerasında bilmem kaç kişinin gazete okuduğunu, bilmem ne kadarımın sakız çiğnediğini, şu kadarımın da tesbih çektiğini saymış, gazetesine yazmıştı.

(Vapurda yolculuk adabı) na dair bir örf ve adet olmadığına göre, herkes aklına gelen şekilde vakit geçiriyor. Bu arada sakız da çiğner, tesbih de çeker, çene de çalar... Onun için ben, bu vapur numaraları üzerine bizim şehir vapurlarını idare eden müesseselerin dikkat nazarlarını çekirim.

Şimdi hangi vapurda, hangi saatte olduğuna tasvir etmiyeyim. Çünkü doğru sona bir iki biçarenin ekmeğine mâni oluyorlar - fakat öğleden sonra bazı vapurlarda vakit geçecek numaralar ya - pilyor. Bir kemani var. Yerden yapma bir şey, hattâ:

— Yahu, ayağa kalksan! diye alay da ediyorlar. İşte bu kısa san'atkar vapur, iskeleden ayrılmaz, kâh usşak, kâh isfahan, kâh acemaşlırından bir şarkı tutturuyor. Hem okuyor, hem çalıyor. İnsan musiki bakılmadan zevk almaya bile onun yarı çattık sesile: «Aksam demez, sabah demez gezirsin!»

«Deli gözümün, şarkısını içini çekerek okumasına gü - lüyor. Köprüye yaklaşınc da çeyreği toka ediyor.

Bir başka numara da (Yerli Şarho). Zavallı bir çocuk. Üst dudagını rast-tukla boymış. Uzun kundura, züppe

Gene bir faciası... Tamirci... kayın biraderi öldürdü

Katil Hüsnü, ağır yaralı hastanede yatan...

Dün sabah Feriğözü... sızılığın sebebiyet verdiği vukuğa gelmiştir.

Feriğözüde Civelek... çocuk sahibi otomobil...

Hüsnü'nün karısını... de aynı sokakta evine...

Suçlu, Hayrînişan'ı öldürmeği tasarrufladığını, Hayrînişan'ın arkadaşları Şül râm'da herhalde kazaan vurulduğunu müdafaa edince, Gene ifadesine göre, kaçtıktan sonra yangın yerlerinde dolmuş, oralarda ve daha başka bazı yerlerde saklanmıştı.

Belediye içki fiatlarını birer miktar daha yükseltmeğe karar verdi

Belediye İktisad müdürlüğü umumî surette içkili mahaller için yeni bir tarif hazırlayarak daimî encümenine vermiştir.

Bunlardan maada geçen sene mesire mahallerindeki kahvehlerin, tarifelerinde fakat fiyatın beş kuruş gibi az bir tarifeyle tabii tutulmaları yüzünden zarar ettikleri hesablarını tetkikinden anlaşılabilmektedir.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

Trakyada bir tetkik seyahatine çıkmış olan Nafia Vekili Ali Fuad Çebesoy, güzergâhta inşa halinde bulunan bütün yolları tetkif etmiş ve seyahatini Gelibolu'ya kadar temdid ettikten sonra, dün gece geç vakit otomobile şehrimize dönmüştür.

O K Y A N U S

B Ü Y Ü K

Cumhuriyet

ASYA HARİTASI

MİKYASI 1/19.000.000.